

DECLARACIÓ DE BARCELONA-2004 MUNICIPI I JOVENTUT

Fa 25 anys, els joves van entrar als ajuntaments. La democràcia va permetre no només elegir a la corporació municipal amb les llibertats recentment recuperades sinó que, a més, per primera vegada els joves estaven presents als programes i a les llistes electorals, reflectint el protagonisme que els joves havien jugat en el canvi polític, social i cultural del nostre país en els anys 70.

Els departaments de joventut partien de zero, sense infraestructura, ni personal adequat ni experiència administrativa. Però hi havia voluntat i lideratge polític: els ajuntaments devien actuar per a afrontar les necessitats dels joves i perquè s'incorporessin plenament al desenvolupament econòmic, social i polític encara que cap norma fixés les competències, els recursos i les obligacions de les seves actuacions.

Al llarg d'aquests anys, s'ha avançat notablement en la institucionalització dels departaments de joventut, s'han multiplicat els serveis i equipaments –especialment en el camp de la informació- i s'han iniciat accions per a estimular estils de vida autònoms i creatius, remouvant els obstacles que dificultaven l'emancipació.

L'experiència d'aquestes polítiques va dur, al cap de poc temps, a una conclusió que avui forma part del nucli de les polítiques de joventut: la necessària actuació des de la transversalitat que impliqués al conjunt de l'administració pública en el territori en el qual actuaven .

Ahora, la manca de recursos amb les polítiques restrictives de la despesa social, la desvalorització de les polítiques de joventut en “l'agenda política”, la falta d'un marc competencial i la feble resposta per part dels propis joves han condicionat el desenvolupament i eficàcia de les polítiques de joventut i el paper que juguen en les prioritats estratègiques més globals.

Aquest balanç, recollint les experiències i idees que s'han reflectit en la preparació i desenvolupament d'aquesta primera Trobada de “Municipi i Joventut”, ens porta a formular un conjunt de reflexions que estimulin el desenvolupament de les polítiques municipals de joventut i que justifiquin els recursos públics destinats a arribar als seus objectius.

1. Les polítiques de joventut han de situar-se en els eixos centrals de les estratègies polítiques globals. *És l'hora de la política amb majúscules.* La política de joventut no pot ser la gestió assistencial d'un sector de la població ni una oferta cultural que completa al mercat. *L'acció cap als joves adquireix la seva rellevància perquè la seva inserció social i econòmica és essencial per al benestar present i futur de la societat.* No pot haver cap estratègia política ni un desenvolupament sostenible sense que l'emancipació dels joves jugui una funció central. Una emancipació que cada vegada té menys que veure amb l'edat i cada vegada més amb un procés que es construeix al llarg de tota la vida.

Això comporta que els departaments de joventut no hagin de preocupar-se tant d'involucrar a altres instàncies administratives perquè actuïn davant els “problemes” dels joves, sinó que hagin de promoure i estar presents en la gestació i execució de les polítiques globals.

Aquest objectiu requereix el lideratge polític dels regidors i de les regidores de joventut, la clara diferenciació amb la gestió dels programes i serveis i la integració d'aquest espai específic de les polítiques de joventut en els plans estratègics del govern municipal.

2. La intervenció pública en el benestar i l'emancipació dels joves només és factible si s'assumeix que les condicions de vida i d'expectatives dels joves no només són una responsabilitat individual sinó també i fonamentalment social. No podem carregar en la família tots els costos que comporten els anys de dependència ni deixar en mans del mercat l'atenció de les necessitats dels joves. El benestar present i futur dels joves és un compromís social i només així es justifica que es redistribueixin els recursos del conjunt de la societat perquè tots els joves puguin accedir als béns i serveis que els permetin desenvolupar les seves capacitats, interessos i expectatives.

La intervenció pública és imprescindible en àmbits que són decisius per als joves com són la informació; la ciutadania; la igualtat i la inserció social.

Es necessita una *informació* que no estigui al servei de la propaganda o d'interessos privats. Ha de ser veraç, clara, propera, accessible i objectiva. Ha de ser un instrument perquè les oportunitats siguin iguals per a tots i adaptat a les condicions i necessitats de cadascun.

Només des de les institucions públiques es pot garantir el **ple exercici de la ciutadania**. Una ciutadania sense discriminacions de cap tipus i basada en la llibertat, la tolerància, l'autonomia personal i la responsabilitat social.

A través de la política es poden *compensar les desigualtats que generen les circumstàncies de l'entorn de cada individu*. L'edat, el sexe, l'hàbitat, l'ètnia, la formació, la classe social, les discapacitats discriminen i marginen. La prevenció, l'estímul de l'autonomia personal, l'ensenyament públic i universal, l'eliminació dels obstacles que dificulten l'emancipació són aspectes clau de les polítiques de joventut que vulguin ser un agent actiu perquè tots tinguin les mateixes possibilitats de desenvolupar les seves capacitats.

Volem una societat en la qual tots puguin exercir la seva ciutadania en plenes condicions i per a això els poders públics han d'afavorir i estimular la seva inserció social. *Integrats socialment significa que som part activa de l'entorn en el qual vivim i ens sentim reconeguts com a part d'aquesta comunitat*. Una comunitat en la qual cada vegada predomina més la diversitat i la mescla de cultures i estils de vida, i on temes tan vitals com la igualtat entre homes i dones o la integració social de la immigració s'assoleixen amb l'aprenentatges, les experiències personals, la crítica social i les pautes culturals. I tot això és política de joventut.

3. Les polítiques de joventut no poden dependre només de la voluntat política i de la capacitat i motivació de les persones que gestionen els serveis i programes des dels ajuntaments. *És imprescindible que es formalitzin i es doni contingut a les competències en les quals han de sustentar-se les polítiques de joventut en els municipis*. Les lleis autonòmiques i, si escau, estatals han de regular les condicions, obligacions i els recursos dels quals han de dotar-se els ajuntaments juntament amb el seu adequat finançament.

Un municipi per gran que sigui tindrà unes competències i un àmbit d'actuació limitat. És imprescindible que s'abasti *un espai més ampli i es comprometi en el seu disseny i execució a totes les administracions que intervenen en aquest territori*. Per a l'eficàcia de les polítiques transversals és tan decisiu el disseny i coordinació de les polítiques de la mateixa administració com de totes les que, d'una forma o altra, poden i han de jugar un paper determinant i proveir dels recursos necessaris.

L'àmbit local és l'espai privilegiat per a desenvolupar les polítiques de joventut. Per la qual cosa totes les administracions, garantint les competències de cadascuna, haurien de facilitar els recursos i l'execució dels seus programes en el municipi.

4. *Promoure la participació dels joves és una mica més que una declaració d'intencions; és crear els instruments que facin efectiva les responsabilitats compartides*. No es tracta de substituir els àmbits que corresponen a la sobirania política ni de "formalitzar una suposada representativitat".

Es tracta de crear els canals d'intercomunicació i fluids, fomentant la implicació dels joves en la resolució dels seus problemes i en la formulació de les seves solucions.

Cal donar un pas més en la *cogestió* dels programes i actuacions que es dirigeixen, assumint que han de ser els veritables protagonistes. Aquesta és també una forma d'exercir la ciutadania.

L'*Associació per una Societat per a Totes les Edats* i *Diomira*, editora de la revista "Entrejóvenes" i "Papers de Joventut", es posen a la disposició de totes aquelles persones, entitats i institucions que treballen perquè tots els joves puguin accedir a les mateixes oportunitats per a exercir com ciutadans de ple dret.

I Trobada "Municipi i Joventut" 25 anys de polítiques de joventut
Barcelona, 18 i 19 de maig de 2004